

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžik/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 1017201593
Dátum vydania rozhodnutia: 10.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1017201593.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Nory Halmovej (sudca spravodajca) a zo sudcov JUDr. Jany Zemkovej, PhD. a JUDr. Petry Príbelskej, PhD. v právnej veci žalobcu: URBAN FALATH GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, zastúpený: Mgr. Miroslav Váško, advokát, Šándorova 2, Bratislava, proti žalovanej: Národná banka Slovenska, Imricha Karvaša 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. NBS1-000-013-321 zo dňa 21.07.2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti II. výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/152/2017-55 zo dňa 13. decembra 2018 o trovách konania, takto

rozhodol:

Kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 6S/152/2017-55 zo dňa 13.12.2018 zrušil rozhodnutie guvernéra Národnej banky Slovenska č. NBS1-000-013-321 zo dňa 21.07.2017 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie žalovanej“) a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Žalobcovi priznal voči žalovanej právo na čiastočnú náhradu trov konania za zaplatený súdny poplatok, o výške ktorej rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd citoval § 2 ods. 1, § 6, § 177 ods. 1, zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“ alebo aj len „Správny súdny poriadok“), § 3 ods. 1, § 11 ods. 1 písm. h), § 12, § 15 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 211/2001 Z. z.“) a § 47 ods. 2 správneho poriadku. Po preskúmaní prvostupňového rozhodnutia krajský súd zistil, že výrok tohto rozhodnutia má

vady, nakoľko jeho obsah nekorešponduje s obsahom jeho odôvodnenia. Napriek tomu, že prvostupňovým rozhodnutím bolo pravdepodobne rozhodnuté o celej žiadosti žiadateľa, časť žiadosti vzťahujúcej sa na informácie za obdobie od 01.01.2008 do 31.03.2015, povinná osoba postúpila osobe, o ktorej sa domnievala, že ich má k dispozícii. Podľa obsahu administratívneho spisu bolo postúpenie časti žiadosti z rovnakého dňa, kedy bolo vydané aj prvostupňové rozhodnutie. Postúpenie časti žiadosti zohľadnila žalovaná i vo svojom vyjadrení k žalobe. S prihliadnutím na postúpenie časti žiadosti o informácie, ako aj s prihliadnutím na výrok a odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia, nebolo krajskému súdu jasné, o čom prvostupňový orgán rozhodol. Ak prvostupňový orgán odmietol časť žiadosti o informácie, pretože ich nemal k dispozícii, bolo potrebné, aby sa táto skutočnosť premietla jednak do výroku rozhodnutia, ako aj do jeho odôvodnenia. Vo výroku prvostupňového rozhodnutia je síce uvedený § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., ale nie je z neho zrejmé, na akú časť žiadosti o informácie sa tento právny dôvod rozhodnutia vzťahuje. Pretože z prvostupňového rozhodnutia nie je zrejmé, či povinná osoba rozhodla o celej žiadosti s prihliadnutím na následné postúpenie časti žiadosti, je toto rozhodnutie nezrozumiteľné a teda zmätočné.

3. Prvostupňový orgán v odôvodnení svojho rozhodnutia odkázal žiadateľa (žalobcu) na webové sídlo v sekcii výroky právoplatných rozhodnutí, kde si môže vyhľadať výroky právoplatných rozhodnutí o udelení povolenia na vykonávanie bankových činností alebo o uložení sankcie banke alebo pobočke zahraničnej banky alebo iné výroky právoplatných rozhodnutí vo veciach ochrany finančných spotrebiteľov. Tieto skutočnosti sa mali podľa názoru krajského súdu premietnuť aj v odôvodnení a výroku prvostupňového rozhodnutia.

4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol krajský súd podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 175 ods. 1 S.s.p. a vzhľadom na jeho úspech v konaní mu čiastočne priznal tento nárok, a to za zaplatený súdny poplatok.

5. Poukázal na to, že zásada účelnosti trov potrebných na uplatnenie alebo bránenie práva je vyvoditeľná zo všeobecných zásad efektivity a spravodlivosti súdneho konania ako celku a z ústavnoprávneho princípu proporcionality chrániaceho primeranosť ako hodnotu právneho štátu. Primeranosť súvisí s rozumnosťou v práve, ktorá je chápaná ako vyhľadávanie praktickej rovnováhy v rámci aplikácie práva (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/9/2013 zo dňa 20.06.2014).

II.

6. Proti II. výroku rozsudku krajského súdu týkajúceho sa trov konania podal žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu v časti II. výroku a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby mu priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % za kasačné konanie.

7. Mal za to, že krajský súd vec v časti určenia nároku na náhradu trov konania, „in concreto“ v časti náhrady trov právneho zastúpenia, nesprávne právne posúdil a rozhodol na základe nesprávneho právneho zistenia, v dôsledku čoho vyvodil nesprávny právny záver. Nesúhlasil ani s právnym záverom krajského súdu o neúčelnosti trov právneho zastúpenia. Fakt, že sťažovateľ je advokátska kancelária a že jeho právny zástupca sa neskôr stal konateľom a spoločníkom sťažovateľa, je právne irelevantný. V čase (i) prevzatia právneho zastúpenia, (ii) podania správnej žaloby a (iii) podania vyjadrenia sťažovateľa k vyjadreniu žalovanej vystupoval v konaní právny predchodca sťažovateľa URBAN s.r.o., advokátska kancelária, ktorej jediným konateľom a spoločníkom bol JUDr. Ondrej Urban, MBA. Sťažovateľ sa dal v tomto konaní zastúpiť advokátom Mgr. Ivanom Gašpercom, LL.M. Až o d 01.01.2018 dochádza k vzniku spoločnosti URBAN FALATH GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., advokátska kancelária.

8. Ďalej sťažovateľ citoval právnu vetu rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 31/2004 konštatujúc, že mu nie je zrejmé, z akého dôvodu krajský súd rozhodol o čiastočnom priznaní náhrady trov konania (v časti zaplateného súdneho poplatku) a vo zvyšnej časti mu náhradu trov nepriznal napriek tomu, že mal vo veci plný úspech. Ak krajský súd opiera svoje rozhodnutie výlučne o

domnienku neúčelnosti trov právneho zastúpenia titulom toho, že sťažovateľ bol v postavení advokátskej kancelárie, teda splňal predpoklady existencie príslušného aparátu s právnym vzdelaním, no napriek tomu sa dal v konaní zastupovať zvoleným advokátom, nemožno úkony právnej služby vykonané v zastúpení splnomocneného zástupcu sťažovateľa vykladať automaticky ako neúčelné.

9. Fakt, že zvolený advokát sťažovateľa (URBAN s.r.o., advokátska kancelária) sa neskôr po vykonaní jednotlivých úkonov právnej pomoci stáva spoločníkom a konateľom právneho nástupcu sťažovateľa (URBAN FALATH GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., advokátska kancelária), je pre posúdenie (ne)účelnosti trov právneho zastúpenia právne bez významu, nakoľko v čase ich poskytnutia pôsobil právny zástupca sťažovateľa ako samostatný advokát (Mgr. Ivan Gašperek, LL.M.). Ďalej sťažovateľ citoval z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 457/2014 a z uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 M Cdo 30/2012 a sp. zn. 4 M Cdo/16/2014 zo dňa 29.09.2015 ohľadom účelnosti trov právneho zastúpenia. Taktiež zdôraznil, že extenzívnym výkladom pojmu „advokát“ je nutné dospieť k záveru, že nielen advokát, ale aj advokátska kancelária, prostredníctvom ktorej dotknutý advokát vykonáva poslanie advokácie, je oprávnená dať sa v konaní pred správnym súdom zastúpiť iným advokátom, ktorého si zvolí.

10. Ak je účastník konania v konaní úspešný, príslušné procesné predpisy mu garantujú právo na náhradu vynaložených trov konania, ktorých súčasťou sú aj trovy právneho zastúpenia. Sťažovateľ bol názoru, že mu prináleží nárok na náhradu trov právneho zastúpenia, a to za všetky tri úkony poskytnutej právnej pomoci, ktoré boli vynaložené účelne.

11. Sťažovateľ podal viacero správnych žalôb na Krajský súd v Bratislave s totožným/obdobným obsahom ako v predmetnej veci, pričom krajský súd už niektorým žalobám vyhovel a priznal mu nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Závery krajského súdu (v zastúpení odlišných senátov) označil za protichodné a porušujúce princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. V tejto súvislosti dal sťažovateľ do pozornosti nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 98/2018 zo dňa 02.05.2018 a sp. zn. III. ÚS 298/2017 zo dňa 21.11.2017.

12. Ďalej sťažovateľ namietal, že krajský súd sa odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe“ Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR bez toho, aby náležite ozrejmil dôvod odklonu. Mal tiež za to, že nesprávnym právnym posúdením zo strany krajského súdu v otázke jeho nároku na náhradu trov právneho zastúpenia došlo k porušeniu jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu garantovaného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, vrátane práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Krajský súd podľa názoru sťažovateľa rozhodol nesprávne a nezákonne v otázke nepriznania náhrady trov právneho zastúpenia napriek tomu, že bol v konaní úspešný, a to len s poukazom na skutočnosť, že v súčasnosti je právny zástupca pôvodného sťažovateľa (URBAN s.r.o., advokátska kancelária) konateľom a spoločníkom jeho právneho nástupcu (URBAN FALATH GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., advokátska kancelária). Úspešnému účastníkovi konania nemožno nepriznať náhradu trov konania bez náležitého ozrejmienia takéhoto rozhodnutia len všeobecným konštatovaním o domnelej neúčelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia.

13. Záverom zdôraznil, že dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimity každého rozhodnutia.

III.

14. Žalovaná sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti stotožnila s názorom krajského súdu ohľadom neúčelnosti trov právneho zastúpenia sťažovateľa. Rozsudok krajského súdu v časti trov právneho zastúpenia vnímala ako právne správny a súladný s princípmi primeranosti a rozumnosti súdneho konania a účelnosti právneho zastúpenia a nákladov s tým spojených. Z pohľadu žalovanej možno hovoriť o zneužití tohto práva na úkor a v jej neprospech s cieľom sťažovateľa zvýšiť náklady konania, nakoľko tento podal okrem tejto žaloby ďalších 39 žalôb, ktoré sú prakticky obsahovo, právne aj

skutkovo totožné. Je taktiež povšimnutia hodné, že pôvodný právny zástupca sťažovateľa Mgr. Ivan Gašperec, neskôr spoločník sťažovateľa, ho už v kasačnom konaní nezastupuje, ale ho zastupuje Mgr. Miroslav Váško, ktorý je spolupracujúcim advokátom sťažovateľa. Zo zmeny právneho zastúpenia možno logicky vyvodiť, že jej cieľom je snaha o vytvorenie ďalších trov kasačného konania protistrane.

IV.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g) S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v časti týkajúcej sa II. výroku o trovách konania bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 S.s.p., keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www. Nsud.sk](http://www.Nsud.sk) (§137 ods. 2 a 3 S.s.p.) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu (sťažovateľa) nie je dôvodná.

16. Podľa § 167 ods. 1 S.s.p., správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech.

17. Podľa § 167 ods. 3 písm. a) S.s.p., správny súd môže tiež rozhodnúť, že náhradu trov konania celkom alebo sčasti neprizná, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

18. Podľa § 457 ods. 1 S.s.p., ak bola kasačná sťažnosť podaná proti rozsudku krajského súdu, rozhoduje o nej kasačný súd rozsudkom, ak tento zákon neustanovuje inak.

19. Z obsahu spisu kasačný súd zistil, že sťažovateľ v konaní pred krajským súdom uzatvoril dňa 28.04.2017 dohodu o plnej moci, ktorou splnomocnil Mgr. Ivana Gašperca, advokáta, aby ho zastupoval v tomto konaní. Je nesporné, že sťažovateľ je advokátska kancelária, pričom právny zástupca pôvodného sťažovateľa (URBAN s.r.o., advokátska kancelária) je od 27.01.2018 konateľom a spoločníkom jeho právneho nástupcu (URBAN FALATH GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., advokátska kancelária), ktorý vznikol dňa 01.01.2018. Taktiež nebolo sporným, že sťažovateľ mal v konaní pred krajským súdom vo veci celkom úspech.

20. Sporným sa stalo posúdenie otázky, či krajský súd dospel k správne mu záveru, keď sťažovateľovi napriek jeho úspechu vo veci nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia z dôvodu, že tieto trovy nepovažoval za dôvodne (účelne) vynaložené.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci považuje za potrebné poukázať na podstatnú skutočnosť, a to, že v kasačnom konaní v obdobnej veci tých istých účastníkov konania uznesením vo veci sp. zn. 3Sžik/4/2019 zo dňa 22.07.2019, 3Sžik/5/2019 zo dňa 22.07.2019 už zaujal svoje právne stanovisko, keď vyslovil, že trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná obrana proti takému tvrdenému nároku.

22. S poukazom na § 464 ods. 1 SSP preto v ďalšom uvádzame nasledovnú časť odôvodnenia citovaného rozsudku :

23. Orgány aplikujúce právo musia pri svojej činnosti postupovať tak, aby interpretačné a aplikačné problémy riešili s maximálnou mierou racionality. Právny normatívny systém totiž predstavuje iba jeden zo spôsobov riešenia spoločenských konfliktov, ktorý nie je možné od ostatných systémov celkom oddeliť (a nebolo by to ani zmysluplné) a preto tak pri myšlienkových postupoch v oblasti práva nie je možné abstrahovať od všeobecne platných pravidiel a predstáv. Úlohou súdu v podmienkach materiálneho právneho štátu je nájsť také riešenie, ktoré je v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti, resp. v súlade s prirodzeno-právnymi princípmi. Vždy je pritom nevyhnutné vychádzať z individuálnych, teda na konkrétnych skutkových zisteniach založených rozmeroch každej súdom prejednávanej veci. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť značne komplikované a netypické; to však

nezbavuje súd povinnosti urobiť všetko pre spravodlivé riešenie, akokoľvek sa to môže zdať zložité. Spravodlivosť musí byť v procese, ktorým súd interpretuje a aplikuje právo, vždy prítomná ako hodnotový činiteľ. Spravodlivosť je hodnotovým princípom, ktorý je spoločný všetkým demokratickým právnym poriadkom. Nad každým vytváraním súdneho rozhodnutia sa nesie dvojaký imperatív: rozhodnutie musí byť nielen zákonné, ale predovšetkým spravodlivé. Úlohou súdu je práve rozpoznať cez zákon spravodlivosť. Vedený týmito premisami zväzil kasačný súd otázku dôvodnosti kasačnej sťažnosti nasledovne.

24. V prvom rade je potrebné uviesť, že kasačný súd v žiadnom prípade nepopiera možnosť sťažovateľa dať sa zastupovať v konaní akýmkoľvek advokátom, ktorého si zvolí a nič mu ani nebráni zastupovať sám seba. Táto skutočnosť vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo/30/2012 zo dňa 17.10.2013, ktoré citoval aj sťažovateľ v kasačnej sťažnosti. Na druhej strane, takýto procesný vzťah medzi dvoma subjektmi sa musí hodnotiť pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania najmä z pohľadu účelnosti a tiež ním nesmie dochádzať k zneužívaniu práva.

25. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania ako celku. Je výlučne vecou súdu, aby posudzoval úspech procesných strán v súdnom konaní ako aj účelnosť vynaložených trov. Pre všetky prípady rozhodovania o náhrade trov konania v správnom súdnom konaní platí všeobecný princíp, že možno priznať náhradu iba tých trov, ktoré boli potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva.

26. Podľa článku 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.

27. Podľa článku 47 ods. 2 Ústavy SR, každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

28. Právo na poskytnutie právnej pomoci a náhrada trov konania, vrátane tých, ktoré sú spojené so zastupovaním advokátom, sú dve rôzne veci, ktoré síce spolu súvisia, ale možno ich oddeliť.

29. Hlavnou zásadou, ktorá ovláda rozhodovanie o náhrade trov konania, je však zásada úspechu vo veci. Ústavný súd SR už k tejto otázke judikoval, že pomeriavať úspech a neúspech vo veci nemožno len tým, ako bolo o konkrétnom návrhu rozhodnuté, ale je treba ho posudzovať v širších súvislostiach. Ani rozhodovanie o trovách konania nesmie byť len mechanickým posudzovaním výsledku sporu bez komplexného zhodnotenia rozhodnutia vo veci. Rozhodnutie o trovách konania má byť zrejším a logickým ukončením celého súdneho konania (napr. nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 257/05).

30. Súdny sú pri rozhodovaní o náhrade trov konania povinné prihliadať najmä na účel správneho súdneho konania, ktorým je poskytovanie ochrany právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy. Je zřejmé, že účelnosť vynaložených nákladov je podmienkou ich priznania, pričom táto otázka nie je v zákone explicitne vyjadrená. Podmienkou je, že ide o výdavky potrebné na uplatňovanie či bránenie práv účastníka konania. Všeobecnému súdu prináleží hodnotiť ako kritérium pre ich priznanie ich účelnosť, resp. nevyhnutnosť. Táto otázka je vecou úvahy súdu, ktorá však musí byť vždy odôvodnená.

31. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na argumentáciu Ústavného súdu ČR, ktorý v náleze sp. zn. I. ÚS 988/12 zo dňa 25.07.2012 uviedol, že „Pravidlo, podľa ktorého možno úspešnej procesnej strane priznať náhradu iba účelne vynaložených trov, sa vzťahuje na akékoľvek trovy konania, teda aj na trovy spojené so zastupovaním advokátom (na odmenu za zastupovanie, paušálnu náhradu hotových výdavkov a náhradu za daň z pridanej hodnoty). Za účelne vynaložené trovy možno považovať iba také trovy, ktoré musela procesná strana nevyhnutne vynaložiť, aby mohla riadne hájiť svoje porušené alebo ohrozené subjektívne právo pred súdom. Trovy spojené so zastupovaním advokátom spravidla budú tomuto vymedzeniu zodpovedať. Tomuto pravidlu však nemožno prisudzovať absolútnu, bezvýhradnú

povahu; môžu sa vyskytnúť aj situácie, za ktorých trovy spojené so zastupovaním advokátom nebude možné považovať za nevyhnutné na riadne uplatňovanie alebo bránenie práva pred súdom. O takýto prípad pôjde najmä v prípade zneužitia práva na zastúpenie advokátom.“

32. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti veci, ktoré môžu mať vplyv na stanovenie povinnosti nahradiť trovy, ktoré účastník vynaložil na uplatňovanie alebo bránenie práva. Úlohou krajského súdu v predmetnej veci nebolo iba mechanicky rozhodnúť o náhrade trov podľa výsledku sporu, ale mal zvážiť, či tu existujú ďalšie rozhodujúce okolnosti majúce podstatný vplyv na ich priznanie či nepriznanie, a to vrátane zváženia ich účelnosti. Kasačný súd zastáva názor, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku zaoberal posúdením účelnosti trov vynaložených sťažovateľom a dostatočne odôvodnil, prečo ich priznanie nepovažoval za efektívne a spravodlivé. Za účelne vynaložené náklady označil iba zaplatený súdny poplatok.

33. Dôvody nepriznania trov právneho zastúpenia uvedené krajským súdom v napadnutom rozsudku nepovažoval kasačný súd za arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná obrana proti takému tvrdenému nároku.

34. Je potrebné zdôrazniť, že je povinnosťou správnych súdov dôsledne skúmať, či je právne zastúpenie advokátom využitím ústavne zaručeného práva na právnu pomoc, alebo skôr ide o zneužitie na úkor protistrany. Takýmto zneužitím môže byť napríklad predlžovanie konania žiadosťami o odročenie alebo zastúpenie v celkom banálnej veci, a to so zrejmovou snahou zvýšiť trovy konania protistrane.

35. Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 3Sž/4/2014 zo dňa 12.03.2014 konštatoval, že „Výkon práva bez vážnosti prejavenej vôle získať informáciu nepožíva právnu ochranu. Podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám na základe zákona sa realizujú na právnom pozadí ústavných princípov, medzi ktoré patrí aj zákaz zneužitia práva.“

36. Aj Správny súdny poriadok v § 5 ods. 12 zakotvuje ako jeden zo základných princípov konania tzv. „zákaz zneužitia práva“, v zmysle ktorého správny súd výnimočne neposkytne ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby, ak nimi podaný návrh sleduje zjavné zneužitie práva.

37. V tejto súvislosti považuje kasačný súd za dôvodné poznamenať, že zákon č. 211/2000 Z. z. má slúžiť predovšetkým ako nástroj spoločenskej kontroly. Kasačný súd v žiadnom prípade nepopiera právo sťažovateľa na informácie, avšak je nevyhnutné, aby toto právo bolo uplatňované efektívne a účelne (nie účelovo), a to nielen vo vzťahu k povinným osobám, ale i vo vzťahu k súdu. V opačnom prípade ide zo strany žiadateľov skôr o zneužívanie práva, kedy je toto právo zámienkou pre formalistické a bezúčelné spory.

38. Podľa názoru kasačného súdu by priznanie trov právneho zastúpenia sťažovateľovi bolo nesprávne a nespravodlivé. Opačný postup by bolo možné vyhodnotiť ako zneužitie práva na právnu pomoc na úkor protistrany. Tu je na mieste prihliadnuť aj na samotný charakter a zložitost' sporu, nakoľko ak by išlo o špecifickú a komplikovanú právnu oblasť, v ktorej nemá sťažovateľ potrebné alebo žiadne znalosti, bolo by možné hovoriť o účelnosti vynaložených nákladov na právne zastúpenie. O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde, nakoľko pre advokátsku kanceláriu poskytujúcu komplexné právne poradenstvo vo všetkých oblastiach nemôže byť spor týkajúci sa žiadosti o poskytnutie informácií zložitý a vyžadujúci si odbornú právnu pomoc iným advokátom. Aj tu kasačný súd opätovne poznamenáva, že sťažovateľovi nič nebránilo nechať sa v konaní pred krajským súdom zastúpiť, napríklad aj z dôvodu pracovnej vyťaženia, avšak mal počítať aj s tým, že úspech v konaní nezakladá automaticky a bez posúdenia jednotlivých okolností prípadu právo na náhradu trov konania.

39. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti kasačný súd dospel k rovnakému záveru ako krajský súd, že v danom prípade existujú dôvody, pre ktoré nie je spravodlivé priznať sťažovateľovi právo na úplnú náhradu trov konania pred krajským súdom napriek tomu, že bol v tomto konaní úspešný. Krajský súd svoj rozsudok v časti II. výroku o nepriznaní náhrady trov konania za právne zastúpenie dostatočne odôvodnil.

40. „Obiter dictum“ kasačný súd dodáva, že vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ podal okrem tejto žaloby ďalších 39 žalôb, ktoré sú obsahovo a skutkovo takmer totožné, v tzv. hromadných veciach sa môže javiť priznanie náhrady trov konania ako zneužitie práva a takéto trovy nemožno považovať za trovy nevyhnutne (účelne) vynaložené na riadne uplatnenie alebo bránenie práva na súde.

41. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 S.s.p. nepriznal a žalovanej ich nepriznal, pretože jej právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

42. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.